

Doctorand: **Nicoleta Nedu (Vuțescu)**

Titlul tezei de doctorat: **Imaginarul măștii. Reprezentări în arta europeană a secolului XX**

Coordonator științific: **prof. univ. dr. Sorin Alexandrescu**

Tema lucrării este utilizarea măștii ca sursă de inspirație cu multiple posibilități de exprimare estetică în arta secolului XX. Domeniul de cercetare ales rămâne arta modernă și postmodernă, cu accent pe expresionism (unde prin mască se încearcă să se redea imaginea ascunsă a omului dincolo de iluzia vizuală), pe fotografia suprarealistă (care a încorporat arta africană și artefactele ei), și pe reprezentanții *body art* (care realizează măști vii în propriile trupuri). Voi analiza aici cei mai reprezentanți artiști ai secolului XX, cu receptare mai ales în Europa, artiști care recurg la funcțiile rituale ale măștii, care sunt fascinați de valențele primitive ale acesteia. Sunt toți acei artiști care au fost influențați de arta africană, descoperirea acesteia având un impact semnificativ în arta secolului XX, care oglindește începutul unui lung proces al depersonalizării portretului. Una dintre problematicile importante ale lucrării este cea a corpului și ale reprezentărilor acestuia în artă. Astfel, vedem cum pe tot parcursul secolului XX masca este un subiect prezent în artă sub diferite forme și cu funcții și scopuri diferite, dar această prezență constantă, chiar dacă camuflată uneori, este grăitoare pentru importanța acestui motiv care își trage rădăcinile din funcția ritualică a culturilor primitive și continuă să-l preocupe și astăzi pe omul contemporan.

Bibliografie:

- Bate, David - *Photography and surrealism, sexuality, colonialism and social dissent*, I.B. Tauris, 2004
- Banu, Georges - *Actorul pe calea fara de urma: zile de teatru în Japonia*, Bucuresti, Editura Fundatiei Culturale Române, 1995
- Baty, Gaston - *Le masque et l'encensoir: introduction à une esthétique du théâtre*, Paris, Librairie Bloud & Gay, 1926
- Belting, Hans - *Pour une anthropologie des images*, Gallimard, Paris, 2004
- Bernard, Michel - *Le corps*, Éditions Universitaires, 1978
- Bernolles, Jacques - *Permanence de la parure et du masque africains*, Université de Dakar, Faculte des Lettres et Sciences Humaines, cop. 1966
- Bîrladeanu, Victor - *Chipuri și măști*, Ed. Eminescu, București, 1972
- Breton, Andre - *Oceanie*, în *La cle des champs*, Paris, Sagittaire, 1953
- Le Breton, David - *Antropologia corpului și modernitatea*, Ed. Amacord, Timișoara, 2002
- Brouaire, Claude - *Philosophie du corps*, Seuil, Paris, 1968
- Buraud, Geoges - *Les Masques*, Seuil, Paris, 1961
- Bussagli, Marco - *Le corps. Anatomie et symboles*, Éditions Hazan, Paris, 2006
- Cailliet, Émile - *Symbolisme et ames primitives*, Boivin, Paris, 1936
- Cassou, Jean - *Panorama artelor plastice contemporane*, Ed. Meridiane, Buc., 1971
- Chasseguet-Smirgel, Janine - *Corpul ca oglindă a lumii*, Editura Ideea Europeană, București, 2008
- Chevalier, Jean; Gheerbrant, Alain - *Dictionar de simboluri*, Ed. Artemis, București
- Cionca, Stanca - *Teatru no*, Ed. Univers, București, 1982
- Comar, Philippe - *Les images du corps*, Gallimard, Paris, 1993

Corbin, Alain; Courtine, Jean-Jacques; Vigarello, Georges - *Istoria corpului*, vol II *De la Revolutia Franceza la Primul Razboi Mondial*, Bucuresti, Grupul Editorial Art, 2008

Debray, Regis - *Vie et mort de l'image, une histoire du regard en Occident*, Ed. Gallimard, Paris, 1992

Didi-Huberman, Georges - *Devant l'image; question posée aux fins d'une histoire de l'art*, Ed. de Minuit, Paris, 1990

Eco, Umberto - *Istoria urâtului*, Enciclopedia Rao, Bucuresti, 2007

Eliade, Mircea - *Imagini și simboluri*, Ed. Humanitas, Bucuresti, 1994

Eliade, Mircea - *Istoria credințelor și ideilor religioase*, Ed. Univers Enciclopedic, Bucuresti, 2000

Elsen, Albert E. - *Temele artei*, Editura Meridiane, 1982

Ensor - *Album*, Editura Meridiane, Bucuresti, 1973

Freud, Sigmund - *Scrieri despre literatură și artă*, Editura Univers, (1980)

Frobenius, Leo - *Paideuma*, Ed. Meridiane, Bucuresti, 1985

Frobenius, Leo - *Cultura Africii*, Ed. Meridiane, Bucuresti, 1982

Frontisi-Ducroux, Françoise - *Du masque au visage: Aspects de l'identité en Grèce ancienne*, Flammarion, 1995, Paris

Gerhardus, Maly - *Symbolism and Art Nouveau: sense of impending crisis, refinement of sensibility, and life reborn in beauty*, Phaidon, Oxford cop.1977

Ghiteșcu, Gheorghe - *Antropologie artistica*, Bucuresti, Ed. Didactica si Pedagogica,

Grigorescu, Dan - *Expresionismul*, Bucuresti, Meridiane, 1969

Gombrich, Ernst Hans - *O istorie a artei*, Ed. Meridiane, Bucuresti, 1975

Grossman, Wendy A. - *Man Ray, african art and modernist lens*, International Arts and Artists, Washington DC, 2009

Grossman, Wendy; Manford, Steven - *Unmasking Man Ray's Noire et Blanche*, Archive of American Art Journal, Smithsonian Institution, Washington DC, vol. 20, no 2, 2006

Gubar, Susan - *Racecheanges: White skin, black face in american culture*, Oxford University Press, New York, 1997

Haraway, Donna - *Manifestul cyborg*, 1991

Hautecoeur, Louis - *Literatura și pictura în Franța secolele XVII-XX*, Ed. Meridiane, Bucuresti, 1982

Honour, Hugh; Fleming, John - *A world history of art*, Laurence King Publishing, London, 2009

Huizinga, Johan - *Homo ludens*, Ed. Humanitas, Bucuresti, 2007

Huyghe, René - *Puterea imaginii*, Ed. Meridiane, Bucuresti, 1971

Jacoby, Mario - *Shame and the origins of self-esteem*, Routledge, London and New York, 1994

Jeudi, Henri-Pierre - *Le corps comme objet d'art*, Armand Colin, Paris, 1998

Jung, Carl Gustav - *Sigmund Freud ca fenomen de istorie a culturii în Despre fenomenul spiritului în arta și știința*, Ed. Trei, Bucuresti, 2007

Jung, Carl Gustav - *Picasso în Despre fenomenul spiritului în arta și știința*, Ed. Trei, Bucuresti, 2007

Jung, Carl Gustav - *Arhetipurile și inconștientul colectiv*, Ed. Trei, Bucuresti, 2003

Jung, Carl Gustav - *Aion: contribuții la simbolistica sinelui*,

Klee, Paul - *Figuri și măști*, Ed. Meridiane, Bucuresti, 1969 (text de Joseph-Émile Muler)

Krauss, Rosalind E. - *The originality of the Avant-Garde and other Modernist Myths*, The MIT Press, 1986

Laude, Jean - *Les arts de l'Afrique noire*, Le Livre de Poche, Paris, 1966

Legrand, Francine-Claire - *Ensor necunoscutul*, Ed. Meridiane, Buc. 1975

Lévi-Strauss, Claude - *La voie des masques*, Plon, Paris, 1979

Lévi-Strauss, Claude - *Myth and meaning*, Routledge, London ; New York, 2003

Lévi-Strauss, Claude - *Antropologia structurală*, Ed. Politica, Bucuresti, 1978

Maertens, Jean-Thierry - *Le Masque et le miroir: Essai d'anthropologie des revêtements faciaux*, Aubier Montaigne, 1978, Paris

Maniutiu, Mihai - *Despre mască și iluzie*, Bucuresti, Humanitas, 2007

McDonald, Marianne; Walton, J. Michael - *The Cambridge companion to Greek and Roman theatre*, Cambridge University Press, 2007

de Maeyer, Marcel - *Geneza măștilor, travestiului și scheletelor ca motiv in opera lui James Ensor*, în Buletinul muzeelor regale de artă ale Belgiei, 1963

Mucchielli, Roger - *Fața omului și caracterul*, Ed. IRI, Bucuresti, 2000

Murdock, George Peter - *Africa: its peoples and their culture history*, McGraw-Hill Book Company, New York; Toronto; London, 1959

Napier, David A. - *Foreign bodies: performance, art, and symbolic anthropology*, University of California Press, Berkeley, 1996

Nowicka, Maria - *Le portrait dans la peinture antique*, Ed. Academia Scientiarum Polona, Varșovia, 1993

Oisteanu, Andrei - *Mythos & logos: studii și eseuri de antropologie culturala*, Nemira, 1997 Bucuresti

Oroveanu, Anca - *Teoria europeană a artei și psihanaliza*, Ed. Meridiane, Buc., 2000

Pastoureau, Michel – *Couleurs, images, symbols. Etudes d'histoire et d'anthropologie*, Le Léopard d'or, Paris, 1989
Picasso – *Les essentiels de l'art, Picasso*, album, Ludion, Gand-Amsterdam, 2003
Pirandello, Luigi - *Théâtre complet de Luigi Pirandello: masques nus*, Paris, Gallimard, 1928
Sandstrom, Sven – *Lumea imaginată a lui Odilon Redon*, Lund, 1955
Segré, Monique - *Mituri, rituri și simboluri în societatea contemporană*, Timisoara, Amarcord, 2000
Sobeski, Michal – *Arta exotică*, Ed. Meridiane, Buc., 1975
Stoichiță, Victor Ieronim – *Motivul privirii filtrate și începuturile impresionismului*, în Efectul Don Quijote, Humanitas, 1995
Vattimo, Gianni - *Subiectul și masca. Nietzsche și problema eliberării*, Ed. Pontica, Constanța, 2001
Wunenburger, Jean-Jacques – *Filozofia imaginilor*, Ed. Polirom, București, 2004

Reviste:

Connaissance des arts, no 380 – *Pollock et le chamanisme*

Connaissance des arts, no 431 – *James Ensor*

Dossier de L'Art, no 155, septembre 2008 – *Emil Nolde, La rétrospective*

Albume de artă:

Masques. De Carpeaux à Picasso, produs de Musée d'Orsay, Edition Hazan, Paris, 2008

Duchamp, ManRay, Picabia, Jennifer Mundy, Tate Publishing, Londra, 2008

Expressionism, Ashley Bassie, Grange Books, Londra, 2005

Picasso, Ingo F. Walther, Taschen, 2003

Ensor, Smaranda Roșu, Meridiane, București, 1973